واکاوی ریشه‌های حوادث تروریستی در شرق ایران

ترس تروریسم از توسعه

روشنک زینی وند

مبارزه با تروریسم از جمله اهداف حائز اهمیتی است که در راس سیاست خارجی کشورها قرار دارد و زمینه ساز گفتگوها و همکاری‌هایی میان بازیگران در راستای مبارزه با این پدیده در سطح نظام بین الملل شده است. اما علی‌رغم تلاش‌های امنیتی، همکاری و رایزنی‌های صورت گرفته میان ایران و کشورهای همسایه، در چند مدت اخیر در شرق کشور شاهد عملیات‌هایی از سوی نیروهای تروریستی بوده‌ایم. در رابطه با این مساله که چرا نیروهای تروریستی این بخش از خاک ایران را مورد هدف خود قرار داده‌اند و اساسا ریشه این نوع از اقدامات تروریتسی در خاک کشور به چه مسائلی برمی‌گردد با «حسین نجفی» کارشناس مسائل سیاسی به گفتگو پرداخته‌ایم.

ابعاد حوادث تروریسیتی در شرق کشور

این کارشناس مسائل سیاسی در ارتباط با علت تمرکز نیروهای تروریستی در شرق کشور بیان داشت: به اعتقاد برخی ما با مساله قومیت‌ها مواجه شده‌ایم. این خط تحلیلی به نظر می‌رسد واقع گرایانه نیست بلکه ژورنالیستی است و بعضا به واسطه رسانه‌های برون مرزی تقویت می‌شود. وی با بیان اینکه در ایران مساله قومیتی به عنوان یک چالش مطرح نیست، افزود: تبدیل شدن یک موضوع یا مشکل به یک مساله ابعاد بسیار مهمی به خود می‌گیرد و اساسا مساله نوعی تضاد ارزشی- هویتی دارد. کما اینکه اقوام مختلف ایران ذیل هویت کلان ایرانی خودشان را باز تعریف می کنند و این موضوع چنان ریشه‌دار است که ما را دچار مساله امنیتی نکند اما از منظری دیگر می‌شود به اقدامات تروریستی نگاه کرد. اینکه آیا ما با منظومه عملیاتی روبرو هستیم که در کشورهای پیرامونی ما در حال رخ دادن است و پیوست آن در ایران است؟ به عنوان مثال حوادث سوریه به حوادث چابهار ارتباط دارد یا خیر؟

نگاه ضد توسعه‌ای تروریست‌ها

وی در رابطه با ارتباط حوادث تروریستی در شرق کشور با حوادث مشابه در کشورهای همسایه بیان داشت: در این رابطه برخی از

تحلیل‌ها ناظر به داده‌های حداقلی است، یعنی ما در این زمینه داده‌ای نداریم که بخواهیم عملیات‌های تروریستی را پیوست حوادث کشورهای پیرامونی ببینیم اما با تحلیل دقیق اطلاعیه‌های گروه‌های تروریستی مثل جیش‌العدل می‌شود به این ذهنیت دست یافت که آن‌ها خود را بازیگری موثر می‌بینند و در پیامشان کشورها و رجال دیگر کشورها را مثل چین، هندوستان و روسیه را مورد خطاب قرار می‌دهند.

وی گفت: تحلیل من بر این است که نگاه ضد توسعه‌ای در این عملیات تروریستی کاملا مشخص است چون تصمیم جمهوری اسلامی مبنی بر توسعه سواحل مکران و ورود بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری در این حوزه اثرات مستقیمی بر اقتصاد و معیشت نه فقط مردم آن منطقه بلکه در کشور دارد و مستقیما بر افزایش سرمایه اجتماعی نظام هم تاثیر گذار است و رویکردهای توسعه‌ای و سرمایه گذاری باعث افزایش محبوبیت جمهوری اسلامی می‌شود.

این کارشناس مسائل سیاسی ضمن اشاره به اینکه از دغدغه‌های تروریست‌ها این مساله است که ما به واسطه محرومیت زیاد و عمیق‌تر شدن فلاکت می‌توانیم از مردم یارگیری کنیم، تصریح کرد: آن‌ها بر این باورند که سیاست‌های توسعه‌ای و هرگونه مشوق‌های حوزه سرمایه‌گذاری می‌تواند باعث ارتقاء کیفی زندگی مردم شود و امکان خشونت‌ورزی و رادیکالیزم را از بین ببرد بنابراین حیات جریان‌های رادیکال و بنیادگرا بسته به این است که مردم با فلاکت و مشکلات بیشتری مواجه شوند و در پس این مشکلات از مردمی که آسیب‌های جدی در حوزه اقتصاد و معیشت دیدند یارگیری کنند.

لطمه به منافع کشور ایران

وی با بیان اینکه اطلاعیه جیش‌الظلم ابعاد مختلفی دارد نتیجه عملیات، تشریح روند عملیات، اهداف و پیام عملیات گفت: در بخشی از این اطلاعیه خطاب به کشورهای مختلفی مثل چین، روسیه، هندوستان اعلام می‌دارد که ما با شما قصد منازعه نداریم و هدف ما جمهوری اسلامی است و اینکه بنای لطمه زدن به منافع کشورهای شما را نداریم. این مساله ذهنیتی را برای ما بوجود می‌آورد که آن‌ها خود را در یک پازل بزرگتر تعریف می‌کنند. بنابراین می‌شود آن‌ها را ذیل یک منظومه عملیاتی در نظر گرفت وگرنه یک گروه کوچک تروریستی محلی چه لزومی دارد که در پیام خودش به ابعاد بین‌المللی اشاره کند و کشورهای بزرگ را مورد خطاب قرار دهد این یک نکته بسیار مهم است. این کارشناس مسائل سیاسی در رابطه با تبدیل کردن موضوع قومیتی به امنیتی بیان داشت: ما در بحث توسعه، با الگوی توزیع اعتبارات مختلفی مواجه بودیم؛ به عنوان مثال در زمان شاه تمرکز توسعه و توزیع اعتبارات بر کلان شهرها بوده است و روستاها را مورد توجه قرار نمیدادند اما بعد از اینکه جمهوری اسلامی به پیروزی رسید در الگوی توزیع اعتبار خود تلاش کرد به روستاها و مناطق دوردست توجه کند و این روند با اینکه سالها درگیر جنگ، سازندگی و تحریم بودیم، کشور در ریل توسعه، امروز به این نتیجه رسیده است که با ورود یکسری مشوق ها در حوزه سرمایه گذاری توسعه را به بخش خصوصی واگذار کند و این کار، هم به نفع مردم منطقه است و هم یک پازلی از توسعه ملی را در برمی گیرد.

حوادث اخیر چابهار و راسک؛ اهداف ضد توسعه ای

وی در رابطه با حادثه تروریستی اخیر در چابهار و راسک بیان داشت: جریان تروریستی که در چابهار رخ داد بنابر داده‌هایی که از اطلاعیه‌های آن‌ها داریم ناظر به دو بحث دست به اقدام زده است. یکی اینکه احساس می‌کنند آرایش جمعیتی و قومیتی ممکن است به هم بخورد و ما به واسطه وجود توسعه شاهد حضور اقشار مختلفی از مردم در آن منطقه باشیم و در پی آن بافت جمعیتی آنجا تغییر پیدا کند و زمینه یارگیری آن‌ها از بین برود. نکته دیگر اینکه علاوه بر تغییر آرایش جمعیتی تغییر در بهبود و ارتقا کیفیت زندگی مردم است که این هم به ضرر نیروهای تروریستی است از اینرو که نگران این هستند که ارتقا کیفیت زندگی مردم باعث شود که تفکرات بنیادگرایانه آن‌ها توان یارگیری نداشته باشد.

اقدامات امنیتی جمهوری اسلامی

نجفی در ارتباط با توان جمهوری اسلامی در مقابله با اقدامات تروریستی شکل گرفته در کشور بیان داشت: برخی معتقدند که ایراد در ساختار بروکراسی و تصمیم‌سازی که یک ساختار چند لایه است وجود دارد و ما نیاز به تصمیمات قاطع و فوری داریم و سلسله مراتب در روند بروکراسی به ما اجازه نمی‌دهد که اقدامات فوری داشته باشیم. در صورتی که نیروهای تروریستی نیاز به این کار ندارند و آتش به اختیار هستند؛ این موضوع پذیرفته نیست از این جهت که اقدامات امنیتی جمهوری اسلامی در این حادثه از چند منظر حائز اهمیت و خوب ارزیابی می‌شود. ابتدا اینکه به شدت از تحمیل هزینه بر مردم معمولی کاسته شد و دوم اینکه ما با همین ساختار اداری که شوراهای تامین شهرستان و استان محسوب می‌شوند در دهه ۶۰ توانستیم بسیاری از بحران‌های محلی را در اقصی نقاط شهری و روستایی در شهرها و استان‌های دور افتاده که مرکز توجه هم نبودند، مدیریت کنیم. مناطقی مثل مازندران، مشهد و شهرها و استان‌های مختلف به واسطه همین شوراهای تامین مدیریت شده است. در واقع ساختار امنیتی جمهوری اسلامی تا حدودی خودش را از گرفتاری‌های بروکراتیک جدا کرده است و امکان واکنش سریع را به آن داده است.

وی با بیان اینکه تا قبل از امنیتی شدن موضوع که نهادهای دیگری دست اندر کار هستند مثل شهرداری‌ها و نهادی مشابه، آنجا شاهد روندهای کندی هستیم و در آنجا این انتقادات وارد است مانند حادثه‌ای که در کرمان به‌وجود آمد، در آنجا فقط لایه‌های امنیتی دخیل نبودند بلکه لایه‌هایی مثل شهرداری و مدیریت شهری بودند که آن‌ها در تصمیم‌گیری یا اقدام و واکنش با کندی مواجه بودند. اما هنگامی که مساله‌ای وارد فاز امنیتی می‌شود روند تصمیم‌گیری و تصمیم سازی سرعت پیدا می‌کند، از این جهت می توان به مجموعه وزارت کشور و شورای تامین منطقه، با توجه به اهداف ترسیم شده نیروهای تروریستی و عدم دستیابی به اهداف میدانی و عملیاتی که نتوانستند به آن دست پیدا کنند، نمره قابل قبولی داد.

سخن پایانی

وی در پایان در ارتباط با هدف روانی تروریست‌ها و خدشه ساز کردن سرمایه گذاری در این منطقه، گفت: این بعد برای آنان بسیار مهم بود تا امکان هر گونه توسعه حداقلی را هم حتی در آنجا از بین ببرند و تمرکزشان نیز بر این موضوع بود. در اطلاعیه خود به آن اشاره کردند که ایران به واسطه شرکای اقتصادی خودش دست به اقدامی زده که منافع مشترکی برای ایران و دیگر کشورهای هم پیمان دارد و ما توصیه م کنیم به دیگر کشورهای هم پیمانش در این موضوع، که کنار بکشند. بنابراین اساسا قومیت در ایران تبدیل به یک مساله امنیتی نشده است و روند تصمیم‌گیری و واکنش سریع در فاز امنیتی سرعت داشته است. نکته مهم‌تر اینکه اهداف به شدت بنیادگرایانه و ضد توسعه‌ای این نیروها کاملا محرز بوده است که مستقیما به موضوع سواحل مکران اشاره کردند و دغدغه آن‌ها ذیل جهان بینی خودشان این بوده است که یک آرایش جمعیتی ممکن است به هم بخورد و امکان یارگیری نیروهای بنیادگرا کاهش پیدا کند.

نماینده مردم بندرعباس در مجلس:

آموزش و پرورش مهم‌ترین اولویت کشور است

نماینده بندرعباس، قشم، حاجی‌آباد، خمیر و بوموسی در مجلس گفت: مهم‌ترین و اساسی‌ترین اولویت کشور توجه به آموزش و پرورش است چرا که این مهم تاثیر مستقیم در آینده کشور دارد.

احمد مرادی در آئین بزرگداشت مقام معلم در بندرعباس با اشاره به جایگاه معلم اظهار کرد: طی مجلس دوازدهم ارتباط با فرهنگیان و معلمان به طور مستمر تداوم خواهد داشت و از مشاوره‌های فرهنگیان استفاده خواهد شد.وی افزود: در تلاش هستیم حرکتی را آغاز کنیم تا مشکلات فرهنگیان به صورت دقیق رصد

و پیگیری شود و از ظرفیت‌هایی که وجود دارد برای اعتلای استان استفاده کنیم.

نماینده مردم بندرعباس، قشم، حاجی‌آباد، خمیر و بوموسی با اشاره به نقش فرهنگیان در برگزاری انتخابات گفت: مجموعه نظام به پرسنل آموزش و پرورش اعتماد کامل دارد و این جزو افتخارات این قشر بزرگ به شمار می‌آید.

وی عنوان‌کرد: با وجود اعتماد کاملی که نظام اسلامی به معلمین و فرهنگیان دارد و جایگاهی که تعالیم دینی و آموزه‌های قرآنی در رابطه با معلم تبیین کرده است اما شاید آن طور که باید و شاید حق معلمان ادا نشده است از این رو تلاش داریم در مجلس معلمی را به جایگاه واقعی خود نزدیک کنیم.

مرادی تأکید کرد: معتقد هستیم مهم‌ترین و اساسی‌ترین اولویت کشور توجه به آموزش و پرورش است چرا که این مهم تأثیر مستقیم در آینده کشور دارد از این رو برای ما هر روز، روزِ معلم است.

نماینده مردمِ هرمزگان در مجلس شورای اسلامی با اشاره به دوران ماموریتش به عنوان فرماندار بندرعباس، گفت: در آن دوره با وجود اینکه برای وزارت کشور انتخابات مهم‌ترین فرآیند به شمار می‌آید و تقریباٍ از ۶ ماه مانده به آن آرایش انتخاباتی می‌گیرد برای همه جا انداختیم که آموزش و پرورش حتی از انتخابات هم اهمیت بیشتری دارد و توانستیم این موضوع را در مجلس نیز جا بیاندازیم چنانچه با تلاش مجلس دغدغه مدیران مدارس در رابطه با هزینه آب، برق و گاز حل شد.

مرادی با اشاره به مساله آموزش و پرورش استثنایی گفت: طبق آمار بین ۵ تا ۱۰ درصد جوامع را در دنیا افراد دارای معلولیت تشکیل می‌دهند افرادی که با دل‌های بزرگ حامل تفکرات ناب هستند و شاید حکمت وجود نقص در آن‌ها این است که خداوند عملکرد ما را در نوع دوستی بسنجد و الا افراد دارای معلولیت نیاز به هیچ گونه ترحمی ندارند و بابد قدردان اداره کل آموزش و پرورش استثنایی باشیم که زمینه آموزش و شکوفا شدن استعدادهای این افراد را حتی در دورترین نقاط استان فراهم کرده‌اند./مهر